Ч. 230. Львів, Четвер, дня 11 (24.) жовтня 1901. Річник V.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:
в Австриї:
на цілий рік . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року 2·50 зр. (5 кор.)
на місяць 85 кр. (1 к. 70 с.)
За границею:
на цілий рік . . 16 рублів або 36 франків
на пів року . . 8 рублів або 18 франків
Поодиноке число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановиx псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о год. 6-ій пополудни.
Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. ул. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїні 10 кр. від стрічки, а в »Надісланім« 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Буджетова розправа.

(+) Головною задачею осїнної сесиї ради державної є ухваленє буджету за минаючий і на 1902. рік. Наколи поведе ся се перевести до Різдва, буде заведена правильна господарка в державі і тоді доперва можна буде говорити, що в раді державній наступили нормальні відносини. Колиб рада державна упорала ся до Різдва з сею задачею, зробило-б ся місце для иньших для держави многоважних справ, австро-угорскої угоди і торговельних договорів, які виступають на чергу. Тимто міністерство д-ра Кербера таку велику вагу кладе на сей правильний хід справ.

Однак хоч не лише правительство бажає сего, але також майже всї парляментарні сторонництва не тільки з державного становища, але і з становища потреб населеня бажали-б довести до правильних відносин в раді державній, а до сего потреба передовсїм правильної фінансової господарки, ся задача показує ся не зовсїм так легкою. Зараз на першім засїданю 17. жовтня вплинуло з ріжних боків 21 наглих внесень, котрі після реґуляміну мусять бути перед дневним порядком полагоджені. Минув отже тамтой тиждень, мине мабуть і сей, а рада державна ще не вийде з наглих внесень, хоч як би правительство бажало, щоби розправа буджетова почала ся ще в сїм тижнї. Таж до Різдва остає лише повні два місяцї до роботи, а в тім часї мав би буджет перейти і комісию і повну палату.

Сї обставини накликують журбу правительству і оно веде переговори, щоби яким способом приспішати буджетову розправу, а також її скоротити, бо інакше цїль буде хиблена, витичена мета не буде осягнена. Ми вже давнїйше вказували на те, що таке скорочене поступованє буджетової розправи приноровлене було в р. 1892. на внесенє д-ра Пленера без всякого обмеженя свободи слова і тоді вела ся розправа в повній палатї над такими титулами буджету, що-до котрих не було з нїякого боку сумнївів, а лише ті титули, котрі треба було чисельно розслїдити, відослано до комісиї.

І тепер раде би міністерство приноровити таку методу, а навіть социял-демократи заявляють свою згоду до такого поступованя з застереженєм повної свободи слова, лише всенїмцї будуть імовірно опирати ся сему скороченому поступованю. Але нехай міністерство собі сушить над сим голову, бо для Русинів зовсїм не приносить новий буджет важних придбань. Коли глянемо на него з національно-культурного становища, то найдемо там лише останню рату на будову руської ґімназиї в Коломиї 31.598 К, на будову руської ґімназиї Франц Йосифа в Тернополї (1 рата) 50.000 К, а також на будову академічної ґімназиї (і V-ої) у Львові разом прелїміновано квоту 85.000 К. (Хоч ся квота разом прелїмінована, знаємо, що міністерство рішучо оперло ся плянови, щоби станув один великий будинок для двох ґімназий і є засадничо противне таким великим будовам). Замітно також, що на стипендиї для фільософів вставлено два рази більшу квоту як вторік і тим способом і для руских фільософів припаде більше стипендий на дальше образованє як доси.

Вельми важною для Русинів річию є, що в буджетовій комісиї засїдає тепер двох руских послів: Барвіньский і Романчук (в давнїйших лїтах був лише п. Романчук).

Сею обставиною повинні покористувати ся рускі посли, щоби в комісиї на слїдуючий рік повело ся осягнути на конечні потреби культурні і просьвітні а також економічні відповідні придбаня в буджетї.

Се були би конкретні успіхи, о які повинні рускі посли передовсїм подбати.

Нагле внесенє в справі галицких виборів.

На першім засїданю державної ради посол Романчук поставив отсе внесенє:

»Більше нїж від 20-ти лїт ц. к. власти і правительственні орґани в Галичинї переводять вибори до сойму і до державної ради з тою тенденциєю, щоби весь руский н рід, а почасти і польске селяньство, по можности виключити від правдивої репрезентациї і фальшувати правдивий вираз єго волї. Як сама тая тенденция є ледача і з конституцийним ладом нїяк не згідна, так само ледачі і незаконні, ба нераз попросту злочинні є уживані до неї способи, котрі виходять часто на надужитє урядової власти, фальшованє і т. и. Всї заходи Русинів, щоби покласти конець такій самоволи, всї протести, інтерпеляциї і внесеня в законодатних зборах, пропамятні письма, депутациї до краєвого і центрального правительства, громадна депутация до цїсаря, донесеня до ц. к. державних прокураторий, не мали доси жадного успіху.

І сегорічні вибори до галицкого сойму переведено також з тою самою тенденциєю і тими самими способами; а хоч сим разом не уживa-

---

11)

LABOREMUS.

ДРАМА В 3 АКТАХ

БЕРНШТЕРНЕ БЕРНСОНА

переклав Лев Лопатиньский.

ЛЯНҐФРЕД

Любов се вдїяла?

ЛИДИЯ

Так, любов робить чоловіка більшим. Лише того бажаємо, коли любимо: стати більшими.

ЛЯНҐФРЕД

Яка ти нинї розумна.

ЛИДИЯ

Ти не міг би прецїнь любити жадну иньшу, як лиш таку, що дає тобі музику? Більш музики?

ЛЯНҐФРЕД

Нї!

ЛИДИЯ

Бачиш, она мусить бути музикою, що ти єї любиш.

ЛЯНҐФРЕД

Так, мусить бути. Але може бути музикою, сама не грає.

ЛИДИЯ

Може бути музикою, хотяй сама не грає?

ЛЯНҐФРЕД

Може.

ЛИДИЯ

Думаєш?

ЛЯНҐФРЕД

Я знаю.

ЛИДИЯ

Чи ти стрітив таку, що...

ЛЯНҐФРЕД

Стрічав. О, кілька!

ЛИДИЯ

Що несла тобі музику? Не уміючи музики!

ЛЯНҐФРЕД

Певно! — Слухай, колиб ти тепер була розположена...

ЛИДИЯ

До граня?

ЛЯНҐФРЕД

Ага, — заграй що-небудь!

ЛИДИЯ

Як-раз, коли менї кажеш, що уміти грати, се не значить нїчого?

ЛЯНҐФРЕД

Сего я не сказав. — Але чи не можливо нам про що иньше говорити, як про себе самих?

ЛИДИЯ

Певно.

ЛЯНҐФРЕД

Ага, вибач менї. Мене гризе одно, що я не міг тобі сказати вчера. Я не хотїв, щоби се нам перешкоджало, так на перший раз.

ЛИДИЯ

(*боязливо*). Що ти розумієш під тим?

ЛЯНҐФРЕД

Я не працював нїчого. Я не можу більше працювати.

ЛИДИЯ

(*налякана*). Ти не можеш більше працювати?

ЛЯНҐФРЕД

Не можу.

ЛИДИЯ

Ти? — Ти, що є богатим, чим всї другі разом?

ЛЯНҐФРЕД

(*подразнено*). Не кажи менї щось такого. — Да-

но декотрих занадто в очи впадаючих насильств з літ 1895 і 1897, то заступлено їх вповни більшим вирафінованєм, котре осягнуло ту саму ціль, противну конституциї.

В інтересї руского народу та польского селяньства і маломіщаньства, в інтересї слави краю і держави, в інтересї законів і конституциї, в інтересї публичної морали мусить лежати, щоби такому систематичному поведеню галицких властий і такій політицї покласти конець. Длятого підписані подають таке нагле внесенє:

Висока Палата зволить ухвалити:

Взиває ся ц. к. правительство, щоби 1) через комісию, зложену з людий з поза Галичини, докладно і строго розслїдило незаконности, яких галицкі ц. к. власти і правительственні орґани допустили ся при сегорічних виборах до галицкого сойму (іменно в округах виборчих сїльскої куриї в Борщеві, Бохни, Бжеску, Вадовицях, Городенцї, Гусятинї, Домбровій, Жидачеві, Золочеві, Калуши, Коломиї, Кракові, Мостисках, Підгайцях, Сокали, Стрию, Цїшанові і Яслї) і щоби винуватих безоглядно покарало;

2) щоби як найскорійше внесло до конституцийного полагодженя закон против виборчих надужить;

3) щоби у відповідній дорозї утворило трибунал для розслїджуваня запротестованих виборів послів так до державної ради як і до галицкого сойму (евентуально також і до иньших соймів).

Се внесенє має бути полагоджене з всякою реґуляміном дозволеною скоростию.

У Відни, дня 17. жовтня 1901,

Се внесенє підписали: Василько, др. Король, др. Кос, Яворский, пп. Барвіньский, Гладишовский, Длужаньский і Пігуляк, дальше пп. Бойко, Кремпа, Ольшевский, Кубік, Дашиньский і социяльні демократи.

Народне шкільництво у Бурів.

(Конець).

Заможнїйші Бури в обох републиках волять науку дїтий в приватних школах, мимо того що они дорогі, бо місячна оплата доходить в них нераз до 100 марок місячно. Кобель твердить, що чужоземні учителї тїшать ся взагалї більшим довірєм як краєві; але то нїчо дивного, взявши на увагу, що чужоземні суть напливові, отже образовані за границею, а в обох републиках нема жадного учительского наукового заведеня, отже місцеві рекрутують ся певно переважно з поміж бувших учеників народних шкіл.

Приватний учитель займає ся не лише самою наукою, але й цїлковитим вихованєм дїтий. Се велика праця, за яку винагородженє становить звичайно 120—150 марок місячно враз з цїлим утриманєм і конем під верх.

В народнім шкільництві обох републик ударяють нас дві важні річи: дбалість Бурів о образованє чужинців і високі платнї учителїв.

Перша точка дотикає головно Трансвалю. Від 1896. р. в чотирох більших містах можуть дїти тамошних чужинців ходити до правительственних шкіл, в котрих учителями суть їх земляки. З того користають Нїмцї, Анґлїйцї, Французи і Італїйцї, т. є ті народности, котрі найбільше до Трансвалю еміґрують; отже кожда дитина учить ся в народній школї в своїй рідній мові. Школи ті уряджені на взір европейских і називають ся чужинецкими. Така шестиклясова школа в Йоганесбурґу провадить ся після пляну народних баденьских шкіл, має нїмецку викладову мову і є під опікою консулїв: нїмецкого і швайцарского. Подібні триклясові школи, що узглядняють чужі язики, є також в Преториї, Міддельбурґу і Гайдельбурґу. Перед кількома лїтами, отворено також католицку школу (певно з викладом релїґії), але до неї ходять ученики ріжних віроісповідань.

Під материяльним зглядом находять ся учителї народних бурских шкіл в виняткових услівях; стоять навіть висше як їх голендерскі товариші, котрі також дістають високу платню. Подібно представляє ся та справа ось як: сталі сїльскі учителї одержують винагороду в відношеню до числа учеників: за молодшого одержують 10, а за старшого 12 марок місячно; заможні родичі доплачують надто з обоєї сторони 4 до 5 марок. Загальна квота редукує ся троха з причини меншого як в Европі числа учеників, виносячого 15 до 20 дїтий. По містах суть сталі платнї; Кобель не подає їх, але з загальних даних можна вносити, що виносить 400 до 500 марок місячно. В висше згадані йоганесбурскій школї одержують всї мешканє за дармо. Вандрівні учителї суть також добре платні: одержують 200 марок місячно сталої платнї і 3 до 5 марок від ученика (се становить разом коло 250 марок або й більше). Впрочім учителї, що визначають ся добрими результатами своєї працї, одержують певні сталі додатки або одноразові ґратифікациї.

Всї учителї суть під контролею і підлягають власти ради шкільної і інспектора даного округа. Шкільна рада складає ся з кількох членів вибраних громадою, має нагляд над школами округа і провадить статистику науки. Інспектор звиджує школи раз на рік і уряджує публичні іспити, на котрих оцїнює вартість працї учителїв і учеників.

Що-до поміщеня шкіл і взагалї шкільної гіґієни, дїло Кобля дає нам дуже мало подробиць. Шкільні будинки по містах суть обширні і порядні; значне число шкіл находить ся в власних будинках, иньші в винанятих. Вандрівні ораньскі школи мають очивидно лише принагідне поміщенє, часто дуже скромне і невідповідне. Впрочім се певна річ, що тим школам можна би богато закинути; але се має менше значінє у Бурів, котрі, о скілько здає ся, не знають шкільного перетяженя.

Всї бурскі школи мають ще одну важну додатну цїху: число учеників в клясї не перевисшає нїколи кільканайцять. Се важна річ передовсїм під оглядом дидактичним, бо позволяє провадити науку з більшою користию для учеників. Чи і о скілько бурскі учителї уміють використати ту обставину з користию для учеників — о тім Кобель мовчить. Однак відповідь на се дає нам перебіг теперішної трансвальскої війни, котра стверджує, що тамошні школи приготовляють добре молодїж до житя і до сповнюваня суспільних обовязків.

»Учитель«.

Державна рада.

Внесеня та інтерпеляциї.

Як ми вже вчера донесли в телеґрамах, вчерашне засїданє зачало ся відчитанєм численних інтерпеляций і внесень між якими находило ся внесенє пос. Поточка в справі примусового забезпеченя від огня. Відтак пос. Франко Штайн запитав президента палати ґр. Фетера, чому не присьвятив згадки помершому президентови північної Америки Мек Кінлїєви при отвореню сесиї. Ґраф Фетер обіцяв відповісти на слїдуючім засїданю.

Відповіди мінїстрів.

Занимає голос президент мінїстрів др. Кербер для відповіди на інтерпеляциї. Між иньшим на інтерпеляцию пос. Вілька що-до перепон, ставляних галицким еміґрантам старостами, станув по сторонї власти, яка старає ся прикоротити визиск і ошуку недосьвідченого і легковірного мужика несумлїнними аґентами. — В справі примусового обезпеченя від огня запевнив др. Кербер, що правительство від давна працює в сїм напрямі, але ся справа буде вимагати довшого часу до позитивного здїйсненя. Дальше відповідали на інтерпеляциї мінїстер зелїзницї Вітек і торговлї Каль, а опісля перейшла палата до дискусиї над наглим внесенєм пос. Виходіля про

знесенє мит.

По кількох промовах бесїдників, які домагали ся як найскоршого знесеня мит, заняв голос також мінїстер Бем-Баверк і промовляв серед протестів і перебивань зі сторони послів. Мінїстер заперечив, немов би то він легковажив дотичну ухвалу палати, не предкладаючи єї до санкциї. Правительство предложило єще минулої сесиї закон на покритє зменшеня доходів з причини знесеня мит, а комісия не узнала відповідним поручити сей закон до ухвали палати. Доки правительство не одержить покритя, доти не може приступити до знесеня. (Протести і перебиваня). Вкінци заявив мінїстер, що по причині непевности ситуациї він мусїв також продовжити пахтярскі контракти.

В голосованю палата приняла одноголосно мериторичний зміст внесеня пос. Виходіля, взиваючого правительство, щоби закон про знесенє мит завів безусловно з днем 1. сїчня 1902.

З черги приступлено до дискусиї над наглим внесенєм пос. Кафтана в справі

удержавленя зелїзницї:

північно-західної та шляхів, належачих до Товариства державних зелїзниць. По внескодавци заняв голос мінїстер Вітек і заявив, що хотяй признає користи розширеня державних зелїзниць, то однак в сїм случаю входять в гру важні фінансово-полїтичні квестиї, звязані з зелїзничим кредитом. Правительство занимає ся сею справою пильно, а порішенє що-до внесеня пос. Кафтана полишає палатї, зглядно комісиї. З черги промовляли єще пп. Кіндерман, Еленбоґен, Штайнвендер і Шайрер, після чого замкнено дискусию і вибрано ґенеральних бесїдників.

На сїм перервано наради.

Мінїстер Гартель відповідав на численні інтерпеляциї, між ними на інтерпеляцию п. Ґроса в справі осїдку французских конґреґаций.

руй менї... Послїдного разу, коли ми були разом, припливало менї так богато ідей. Се правда. Нїколи я не був богатшим. Але я не міг нїчо зробити з того. Я не найшов спокою до того.

ЛИДИЯ

Прецїнь ти їздив в подорож, щоби найти супокій.

ЛЯНҐФРЕД

Але я не найшов єго. Не можу більше працювати! — Бути може, що мотив не винен сему. Він вже не є щирим для мене. І ось так сеся вічна туга.

ЛИДИЯ

...за якоюсь душею, за якимсь висшим житєм.

ЛЯНҐФРЕД

Певно, що так. Але се якийсь безконечний, змагаючий ся рух і гамір, як у Ваґнера. А се не відповідає менї.

ЛИДИЯ

Нїхто, нїхто не вміє так перетворювати мотив, як ти.

ЛЯНҐФРЕД

(в розпуцї). Не кажи менї щось такого! — Мусиш почути цїлу правду. Коли я далеко від тебе, тодї всьо в менї топить ся в тузї за тобою. А коли я при тобі...

ЛИДИЯ

(скоро перебиваючи). Ходїм до фортепяна!

ЛЯНҐФРЕД

Добре, ходїм — колиб я мав відвагу.

ЛИДИЯ

Відвагу. — Прецїнь ти бажав сам сего.

ЛЯНҐФРЕД

Я тобі щось скажу *(сягає до кишенї).* Я щось приніс з собою.

ЛИДИЯ

(спішить до фортепяна). І сего ти не сказав зараз?

ЛЯНҐФРЕД

Я чув себе певним. Се певно не...

ЛИДИЯ

(отворила фортепян). Ходи тепер! *(Ударяє кілька тактів головного мотива з Русалки).* Пригадуєш собі?

ЛЯНҐФРЕД

(перериває єї з рішучостю). Нї! Не хочу. Се не стоїть на рівнї з тамтим. *(Ховає назад до кишенї на половину витягнену рукопись).*

ЛИДИЯ

(підносить ся до него, мягко). Лянґфреде!

(Дальше буде).

Міністер заявив, що до тепер вплинули лише 3 поданя францускиx конґреґаций з прошенєм о дозвіл осідку в Австриї. До сеї пори позволено лише на осідок з Зальцбурґу 20 черницям і 5 сьвітским сестрам конґреґациї Кармелїтів в Версалю; иньші поданя є в стадиї доходжень. Правительство поступає з найбільшою стислостию у виконаню дотичних, істнуючих установ. Жадна з францускиx конґреґаций не внесла до тепер подане з прозьбою о уділенє австрийского підданьства. — В сїй справі пос. Айзенкольб предложив нагле внесенє, щоби поселенє ся монастирів вчинити зависимим від специяльного закона, а також, щоби істнуючі монастирі одержали специяльний призвіл.

Відповідь ґр. Фетера.

Президент палати відповів при кінци засїданя на інтерпеляцию пос. Франка Штайна, що зараз по замаху на Мек Кінлїя він особисто висказав своє співчутє американьскому послови і думав, що се вистарчало, тим більше, що до отвореня сесиї державної ради перейшло споро часу і згадка була би троха спізнена. Про якийсь вплив на єго поступованє з иньшої сторони нема бесїди.

На сїм замкнено засїданє; слїдуюче нинї о год. 11. рано.

Новинки.

— **Календар.** В четвер: гр.-кат. Филипа; рим.-кат. Рафаїла. — В пятницю: гр.-кат. Прова, Андроника; рим.-кат. Йоана Кантого.

— **З тов. ім. Котляревского.** Заряд артистично-технїчної секциї просить усїх членів виділу, членів обох секций, членів товариства, що не належать до жадної секциї, як і членів артистичної двужини товариства, щоби зволили зійти ся в четвер дня 24. с. м. до комнати тов. »Львівский Боян« о год. 7. вечером. *Заряд.*

— **П. Барвіньский** вніс на засїданю ради державної 22. с. м. інтерпеляцию до міністра просьвіти в справі покривдженя руского язика деканом д-ром Фіялком на львівскім університетї.

— **В справі вписів руских богословів** на львівский університет явила ся окрема депутация богословів у декана кс. Фіялка і в імени товаришів звернула ся до декана з запитом, чи він схоче признати руским богословам право руского впису. Кс. Фіялек не дав депутатам рішучої відповіди, а заявив, що офіцияльно дасть єї ректоратови семинариї. Кс. Фіялкови афера з вписами відняла надто мову, розуміє ся руску, так що він не розумів своїх слухачів, промовляючих до него по руски і заявив, що буде мусїв зажадати для себе товмача. Не знаємо чи кс. Фіялек з таких запечених Мазурів, але хотяйби так було, то встид чоловікови науки, професорови університету, признавати ся до такої індолентности, що *навіть не розуміє другої краєвої мови.* Щастє, що кс. Фіялек викладає по латиньски (і єго якось розуміють!), бо колиб свої виклади держав по польски, єго слухачі-Русини найшли би в єго власних словах підставу до жаданя товмача. А що тодї було би, кс. Фіялку?

— **Будова і відновленє церквей.** В перемискій епархії побудовано в послїдних часах нову деревляну церков в Куляшнім коло Щавного, яслиского деканата. В Балигородї і Загочеви, балигородского деканата, а також в Луковім украшено церкви мальовилами майже виключно за жертви Русинів перебуваючих в Америцї. Відновляють ся церкви в Чашинї, Середнім вел. і в Тарнаві гор., ольховецкого деканата.

— **З галицких середних шкіл.** Після справоздань предложених Радї шк. краєвій зі стану учеників, котрі дня 15. с. м. учащали до 34 ґімназий в Галичинї, є загалом 20.095 учеників (о 1.594 більше як в 1900. р.), а до 7 реальних шкіл ходило 3.164 учеників (о 272 більше як в 1900. р.). Число всїх учеників в середних школах виносило того дня 23.259 (о 1866 більше як в попереднім роцї).

З сего загального числа припадає на ґімназию: в Бохни 576, в Бродах 498, в Бережанах 576, в Бучачи 504, в Бонковицях 300, в Дембицї 150, в Дрогобичи 477, в Ярославі 578, в Яслї 688, I в Коломиї 504, II в Коломиї 388, св. Анни в Кракові 68в, св. Яцка в Кракові 424, академічну у Львові 679, II у Львові 431, Франц Йосифа у Львові 844 (гол. заведенє 689, рівнорядні кляси 155), IV у Львові 901 (гол. заведенє 531, рівнорядні кляси 370), V у Львові 928, в Новім Санчи 694, в Подґужу 527, I в Перемишли 729, II в Перемишли 511, в Ряшові 965, в Самборі 573, в Сяноцї 663, в Станиславові 690, в Стрию 621, I в Тернополи 656, Франц Йосифа в Тернополи 312, в Тарнові 969, в Вадовицях 481, в Золочеві 398.

В реальних школах було учеників: в Ярославі 166, в Коросні 65, в Кракові 870 (гол. заведенє 520, рівнор. кляси 350), у Львові 819 (гол. зав. 548, рівнор. кляси 271), в Станиславові 538, в Тернополи 471, в Тарнові 235.

— **Вісти з американьскої Руси.** Амер. »Свобода« замістила отсей лист о. Жолдака: »З припорученя Впреосьвящ. Митрополита Кур Андрея Шептицкого, на безчисленні прозьби канадийских Русинів, єсьм в дорозї до Канади і в протягу двох тижнїв сподїю ся побачити Русинів в Winnipeg, а відтак повідомлю поселенцїв руских на других кольонїях, коли до них завитаю. Маю намір звідати всї кольонїї рускі в Канадї, полагодити їх духовні потреби і після приреченя духовних властий, постарати ся для них о душпастирів. — *О. Василь Жолдак,* руск.-грек.-катол. сьвященик.

О. Н. Воленьский, бувший парох в Pleasant City, O., обняв душпастирство в Youngstown, O.

— **Пожар в Яворові** вибухнув ві вторник перед полуднем і знищив кількадесять домів на т. зв. »великім передмістю«.

— **Стежний лист** вислано за Юрком Некігою, котрий утїк з вязницї в Станиславові, де відсиджував 5-лїтну кару за крадїжи.

— **Дїло божевільного.** Лев Кульчицкий казав собі дати в реставрациї в Ню Йорку склянку чаю. Випивши єго, замість заплатити, виняв револьвер і стрілив до властителя реставрациї. Властителя взяли до шпиталю, а Кульчицкого на полїцию. Кульчицкий казав, що властитель мусїв всипати щось до чаю, що відобрало єму розум, але ті, що з ним мешкали, заявили, що він нераз говорив, що їх постріляє. Кульчицкий очевидно божевільний.

— **Студентка чи госпітантка?** На рільничу академію у Відни хотїла записати ся одна студентка з Росиї яко звичайна слухачка, але міністерство просьвіти відкинуло єї прозьбу і дозволило єї бути лише госпітанткою академії. Колеґія професорів академії внесла відклик проти сего зарядженя і домагає ся, аби студентцї признано право звичайної слухачки.

— **Крадїж з шовінїзму.** З Ріви в полудневім Тироли доносять: В місцевости Торболе коло Ріви перебував підчас лїта пос. Радімски, котрий передплачував праску »Politik«. Коли відїздив, оставив абонамент властителеви готелю, де мешкало також двох Нїмцїв з Монахова а один з Берлина. Они з шовінїзму правильно забирали »Politik«, аби нїхто єї не читав. За се господар готелю обжалував їх перед судом, а суд покарав кождого з них гривною 20 К.

— **Упадок банку на Угорщинї.** В Еденбурзї збанкрутовав »Банк кредитовий земский« і потягнув за собою сотки банкротств ріжних фінансових інституций. Дефіцит банку виносить два мілїони корон.

— **Пісня блазна.**

Лице я обмазав на біло,
Хаха́!
Червоно ніс, на чорно тїло,
Ха́ха—хаха́!
А міна глупа і відважна,
Хаха́!
Як пристоїть для мене блазна,
Ха́ха—хаха́!
А ви сьміетесь з моєї штуки,
Хаха́!
До оплесків кладете руки,
Ха́ха—хаха́!
І тїшитесь, що при забаві,
Хаха́!
Мене ви блазном звати праві,
Ха́ха—хаха́!
Та не гордуйте пани »люде«,
Хаха́!
Бо ще не знать, хто блазном буде,
Ха́ха—хаха́!
Ви-ж всї, як сидите тут в крузї,
Хаха́!
Єсьте у мене на нарузї,
Ха́ха—хаха́!
Зпід маски виджу ваші міни,
Хаха́!
Без виразу, без духа тїни,
Ха́ха—хаха́!
І сьміх плиткий, аж близький спазмів,
Хаха́!
Як пристоїть на справжних блазнів,
Ха́ха—хаха́!

Лев Лопатиньский.

— **Електричні лямпи яко телефони.** Проф. Сімон заслужив ся немало на поли розвою електрики практичнім значіню. Недавно він викрив, що електрична лямпа лукова, сполучена з телефоном, віддає дуже виразно всї звуки з телефону. Значінє сего винаходу є немаловажне, бо від тепер буде можна дешевим коштом оголошувати, в цїлім містї в кождій порі дня, важні новини.

— **На човнї** через Атлянтийский океан пустив ся перед двома недїлями до Европи з Atlantic City, N. J. капітан Ендрюс з своєю жінкою. Човно се довге 14 стіп. 5000 людий пращали відважних мореплавцїв, коли ті відбили від берега.

— **Пяний артист на сценї.** Славний нїмецкий актор, Вільгельм Клеґер, в послїдних часах свого житя часто заглядав до склянки. Раз якось підчас гостинного виступу в Липску запив ся до безпамяти. Клеґер грав тодї Ґеслера і коли прийшла сцена з яблоком, відповів Тельови: »Слухай, можеш не стріляти«. Актор, що грав Теля, вдавав, що сих слів не чує, але Клеґер повторив знова: »Кажу тобі, Вільгельме, не стріляй. Йди домів!« Треба було перервати представленє.

Иньшим разом Клеґер грав в Кольонїї Ришарда III, але був так підпитий, що ледво міг удержати ся на ногах. Коли публика почала свистати, Клеґер вернув до памяти і відозвав ся: »Мої панї і панове, коли такий славний артист, як Вільгельм Клеґер, рішив ся виступати в такій порі як Кольонїя, то мусїв або здуріти, або упити ся. Я вибрав послїднє«. Розуміє ся, що представленє перервано.

— **Ц. к. Дирекция зелїзниць державних у Львові** оповіщує:

Дня 20. жовтня с. р. отворено перестанок особовий »Жемень«, лежачий поміж стациями Домбе і Жохів на шляху зелїзницї льокальної Дембиця-Розвадів-Пшеворск, в окрузї ц. к. Дирекциї зелїзниць держ. в Кракові, для руху особового і пакункового. — Білети їзди видає ся на згаданім перестанку, а пакунки принимає ся за оплатою в стациї відбору. — Час від'їзду поїздів, задержуючих ся на тім перестанку, подано в дотичнім оповіщеню.

— **Дрібні вісти.** Посол і властитель фабрики Сіменс тяжко занедужав. — З'їзд делеґатів радикальної партиї відбуде ся у Львові дня 14. грудня с. р.

— **На шкільну оплату** для бідного ученика прислали ВП-і Евгения і Ольга Барвіньскі по 2 кор. і ВП. Олена Барвіньска 1 К — разом з передше виказаними датками є 28 К.

Вісти господарскі, промислові і торговельні.

= **Стан жнив.** Справозданє міністерства рільництва зі стану жнив і засївів до 15. жовтня представляє ся так: До перших днїв с. м. було дуже тепло і сухо, а наслїдки посухи відбили ся також на станї засївів в Галичинї. Коло 5. жовтня погода змінила ся і постуденїло. — Збір кукурузи переважно добрий. Збір гречки в Тироли і Каринтиї та в околицях Красу випав по части вдоволяючо. В иньших краях збір гречки добрий. Збір бараболї майже всюда добрий, а денеде прим. в Чехії навіть знаменитий. Конюшина виплатила ся сего року. Управа цукрових бураків у східних провінциях що-до якости оплатила ся; впрочім ще не всюда викопано бураки. Збір бураків, призначених на пашу, був менше вдоволяючий. Капуста в Галичинї і в Австриї горішній переважно не зародила. Виноград сего року не оплатив ся так як давнїйше. Садовина в деяких краях не зародила. — Озимина є в добрім станї і розвиває ся гарно. Засїви вже всюда покінчені.

Телеґрами.

Відень, 23. жовтня Wiener Ztg. оголошує: Цїсар іменував міністерияльного радника в міністерстві просьвіти др. Едвіна Плажка, віцепрезидентом шкільної ради галицкої, з придїленєм єго ad personam до четвертої кляси ранґи.

Берлин, 23. жовтня. Nordd. Allg. Ztg. заперечує звісткам деяких дневників, що немов то нїмецке правительство намірило продовжити торговельні трактати єще на один рік. Про се рішучо не може бути бесїди. Нїмецке правительство застерігає собі зовсїм вільну руку і в пригіднім часї вимовить торговельні трактати. Коли се настане, буде залежати від ходу справи.

Париж, 23. жовтня. Вчера отворено надзвичайну сесию палати послів. Раджено над справою мінїмальної платнї для ямарів і забезпеченя їх на старість. Социялїст Вівіянї поставив внесенє на знесенє закона про анархістів з р. 1894. Внесенє відкинено 402 голосами против 132 голосів.

Софія, 23. жовтня. Як зачувати, товаришка уведеної опришками місіонарки міс Стоне, жінка пастора Зілька, померла в неволї.

Льондон, 23. жовтня. Бюро Райтера доносить з Мідельбурґа: Вирок засуджуючий Івана Боту на смерть, змінив ґенерал Кітшенер на дожизнені, тяжкі роботи.

COLOSSEUM Ernesta Thorna.

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонїшна.

Небувала, сензацийна проґрама!

від 16. до 31. жовтня 1901.

При співучасти військової музики 24. п. п.

1) **Stack з Мільтону**, найславнїйші ґімнастики на потрійнім реку. 2) **The 4 Berrlings**, знаменитий акт воздушний. 3) **Karley Trio**, коміки grotesque і музикальні. 4) **Rubens**, транспарентовий маляр. 5) **Francois Rivoli**, мімік в товаристві Емми Rivoli. 6) **Реклямоґраф** і орхестра 7) **Les trois Berg**, турецкий акт фантастичний. 8) **Александер Trebitsch**, гуморист. 9) **Lina Morganti**, артистка в свистаню. 10) **Jelli Trio**, вокальний терцет і дансерки.

Що дня о 8. год. вечером велике представленє. В недїлю і сьвята два представленя. Що пятницї **High-Life** представленє. Білети вчаснїйше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Лекцийна комісия

студентів фільософічного видїлу львівского унїверситету, яка остає під зверхним проводом проф. Твардовского, поручає здібних інструкторів і домових учителїв. — Устні зголошеня приймають члени комісиї щоденно (навіть в недїлї і сьвята) на унїверситетї (I п. Саля VIII) межи 12 . год. — Адреса: Лекцийна комісия студентів фільософічного видїлу, Львів, Унїверситет.

Дешевим і гарним дарунком

при всяких нагодах,

— — — — — — яко гарна прикраса комнат і

Картини: **Верещаґіна. Шевченко в домовинї і Сластьона, Шевченкова могила.** — — — — — — —

Можна дістати через адмінїстрацию „Руслана“ з пересилкою за *1 кор. 60 сот.*

Др. Олександер Богдан КУЛАЧКОВСКИЙ,

субституат надв. адвоката д-ра Отмара Райзера і оборонець в карних справах у Відни, I, Tuchlauben ч. 4 або XIII/9 Suppégasse ч. 9.

З ЖИВОГО І МЕРТВОГО

новелї

Евгена Мандичевского

дістати можна в руских книгарнях

і у автора

площа Академічна ч. 4. II. поверх, по цїнї 1 кор. за брошурований і 1 к. 30 сот. за оправлений примірник.

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНЇСТЕР“

Львів, ринок ч. 10. (дім »Просьвіти«).

одиноке руске товариство асекурацийне, обезпечає будинки і всї предмети движимі против огневих шкід.

»Днїстер« припоручили Преосьвящ. Ординарияти Всеч. Духовеньству і вірним всїх трех Епархій.

Фонди ґваранцийні »Днїстра« з днем 31. грудня 1900.

Фонд резервовий . . .	311.540 кор. 11 сот.		разом
Резерва премії . . .	171.942 „ — „		
Резерва специяльна . .	6.000 „ — „		520.406 кор. 65. сот.
Фонд емеритальний . .	30.924 „ 54 „		

Тарифи »Днїстра« умірковані. Надвижка річна розділяє ся між членів в формі **зворотів.** За рік 1900 **дістають члени 8% звороту** в премії.

»Днїстер« виплатив до 31. грудня 1900. **відшкодовань 2.120.834 кор. Шкоди лїквідують ся безпроволочно** в присутности Делеґата і 2 членів.

Полїси »Днїстра« принимають при позичках гіпотечних: **Банк краєвий і Каса ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долинї, Снятинї, Городенцї, Теребовли, Залїщиках, Городку і Богородчанах.**

НА ЖИТЄ треба обезпечатись тілько через »Днїстер« в Товаристві взаїмн. обезпеч. в Кракові; в таких обезпечень через »Днїстер« іде часть **провізиї на рускі публичні добродїйні цїли;** полїси і квіти видає Краківске Товариство рускі.

»Днїстер« пошукує спосібних **аґентів,** особливо **селян господарів** в окрестностях, **де ще нема близько аґенций »Днїстра«.** Аґенти заробили вже 274.964 кор. провізиї.

Зголошеня о аґенциї треба вносити до Дирекциї у Львові.

Від огню обезпечайте ся тілько в »Днїстрі«.

На житє обезпечайте ся тілько через »Днїстер«.

Селяне! убігайте ся тілько о аґенциї »Днїстра«.

Товариство взаїмного кредиту

„Днїстер“

стоваришенє зареєстроване з обмеженою порукою

Львів, ринок ч. 10. (дім »Просьвіти«)

приймає **вкладки** до опроцентованя на 4%. **Позички** удїляють ся **членам** за сплатою 5½% і 1% додатку на кошти адмінїстрациї, почавши від 200 корон і висше, до половини вартости гіпотеки на сплату в ратах до 10 лїт.

Позички над 500 корон мусять бути інтабульовані, а до 500 кор., або інтабульовані, або з порукою 2 ручителїв відповідних.

Сьвященики не посїдаючі гіпотеки мусять крім поруки 2 ручителїв предложити полїсу житєву; обезпечатись на житє треба тілько через »Днїстер« в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові.

Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор.

Членом бути може тілько **член** обезпечений в »Днїстрі«.

З днем 31 грудня 1900 стан:

число членів	1857	
фонд резервовий	6919	кор. 46 сот
вплачені удїли	73087	„ — „
вкладки щадничі	806803	„ — „
удїлені позички	763737	„ — „
касовий оборот в 1900 роцї	2424157	„ — „

Інформациї до позичок удїляє Дирекция листовно або аґенти Товариства взаїмних обезпечень »Днїстер«.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

принимає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, принимає до переховання папери вартістні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституциях заграничних т. зв.

Депозити сховкові
(Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. річно, депозитар дістає в сталевій касї панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де **безпечно і дискретно** переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим взглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднїйші зарядженя.

Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділї депозитовім.

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від 1-го мая 1901.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-европейского).

Поїзд посп.	Поїзд особ.	приходить о годинї	до Львова
		6·10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня
		6·20	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Гусятина
		6·46	з Брухович, щод. від 16. мая до 15. вер. вк.
		7·45	з Янова
		7·40	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче
		8·00	„ „ на дв. головний
		8·10	з Лавочного (Пешту) Калуша, Сянока
		8·15	з Сокаля, Рави рускої
1·35		8·50	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту. Берлина
		11·45	з Ряшова, Любачова, Самбора
		11·55	зі Станиславова (Керемезе, Потутор)
		12·55	з Янова
		1·10	зі Сколього, Калуша, Хирова а з Лавочного від 1. черв. до 15. вер.
		3·14	з Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і сьв.
		4·40	зі Самбора, Борислава, Стрия
2·20		5·11	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.
2·35		5·35	„ „ „ на дв. голов.
		5·50	з Кракова
		5·40	з Чернівців, Іцкан
		6·00	з Сокаля, Белзця і Любачова
Ніч			
		7·36	з Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
		8·50	з Брухович від 16. мая до 15. вересня щод.
		9·41	з Янова від 1. мая до 15. вер. щоденно
		9·20	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
8·40 2·31 12·15		9·50	з Кракова (Відня, Берлина), Ясла, Розвадова
		9·40	з Чернівців, Букарешту,
		10·20	з Лавочного (Пешту) Хирова, Калуша
		10·20	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
		10·02	„ „ „ на дв. голов.
		3·12	з Підволочиск Копичинець на дв. Підзамче
		3·35	„ на дворець головний

Поїзд посп.	Поїзд особ.	відходить о годинї	зі Львова
		6·25	до Станиславова, Підвисокого, Потутор
1·55		6·30	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
2·08		6·43	„ „ „ дв. Підзамче
		6·35	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава
8·30 2·55		8·40	до Кракова (Відня, Варшави), Берлина
		9·00	до Сколього, до Лавочного (1. лип. до 15. вер
		9·15	до Янова
		9·25	до Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз
		9·42	„ „ „ дв. гол.
		10·20	до Сокаля, Белзця, Рави рускої і Любачова
2·40		10·25	до Чернівців,
		1·25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в недїлї і сьвята
		2·15	до Брухович від 16. мая до 16. вересня в недїлї і сьвята
		3·05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.
		3·15	до Янова щоденно від 16. мая до 30. вер.
		3·26	до Брухович щод. від 16. мая до 15. вер.
		3·20	до Ряшева, Хирова, Любачова
Ніч			
		6·10	до Станиславова
12·45		6·20	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)
		6·20	до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дні б. а від 16. вер. до 30. цьвіт. 1902 щоденно
		6·35	до Лавочного (Пешту) Калуша, Хирова
		7·10	до Тернополя, Бродів дворець головний
		7·32	„ дворець Підзамче
		7·25	до Сокаля і Рави рускої
		7·52	до Брухович (13. мая до 16. в р. в нед. і сьв.)
		9·30	до Янова від 1. мая до 15. вересня
2·51		10·30	до Чернівців і Іцкан
		11·00	до Кракова, Відня, Варшави
		11.10	до Підволочиск, Бродів дв. головний
		11·32	„ „ дв. Підза
		4·15	до Кракова, Відня, Берлина, Самбора
		4·45	до Брухович від 16. мая до 15. вер. щод

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.

Час середно-европейский рівнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — В містї видають білети їзди: Звичайні білети аґенция часописий Ст. І. Соколовского в пасажи Гавсмана ч. 9. від 7. год. рано до 8. вечером, а білети звичайні і всякі иньші, тарифи, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. бюро інформацийне ц. к. зелїзниць держав них (ул. Красінских ч. 5. в подвірю, сходи II, двері ч 52) в урядових годинах (8—3 а в сьвята 9—12).

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский.**

З друкарнї В. А. Шийковского